

Sygn. akt XXVIII C 1045/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Dudzińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 lipca 2022 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **A. G.**

przeciwko **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę z roszczeniami ewentualnymi

I. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. G. kwoty 2 201 303,78 zł (dwa miliony dwieście jeden tysięcy trzysta trzy złote i siedemdziesiąt osiem groszy) oraz 121 925 chf (sto dwadzieścia jeden tysięcy dziewięćset dwadzieścia pięć franków szwajcarskich) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od kwot:

a) 633 303,78 zł (sześćset trzydzieści trzy tysiące trzysta trzy złote i siedemdziesiąt osiem groszy) oraz 57 810 chf (pięćdziesiąt siedem tysięcy osiemset dziesięć franków szwajcarskich) od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,

b) 1 568 000 zł (jeden milion pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy złotych) i 64 115 chf (sześćdziesiąt cztery tysiące sto pięćnaście franków szwajcarskich) od dnia 21 kwietnia 2022 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. G. kwotę 11 847 zł (jedenaście tysięcy osiemset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XXVIII C 1045/21

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 20 lipca 2022 roku

W pozwie, złożonym w dniu 02 stycznia 2019 roku (k. 480 – data nadania przesyłki poleconej), przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako (...) Bank (...) S.A.” lub „Bank”), powódka A. G. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF wskutek uznania umowy kredytowej za nieważną, w tym na podstawie art. 12 ust. 1pkt 4) ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty, podając, że datą wymagalności roszczenia jest 17 grudnia 2018 roku.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższego żądania, powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF wskutek uznania, że skutecznie uchyliła się od skutków zawarcia umowy o kredyt hipoteczny, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty, podając, że datą wymagalności roszczenia jest 17 grudnia 2018 roku.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższych żądań, powódka wniosła o ustalenie, że umowa kredytowa nr (...) z dnia 20 sierpnia 2008 roku, zawarta przez nią ze stroną pozwaną, jest nieważna, w tym na podstawie art. 12 ust 1 pkt 4) ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, ewentualnie nigdy skutecznie nie zawarta.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższych żądań, powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 104 428,25 zł wskutek uznania zapisów § 2 ust. 4 PO oraz § 5 ust. 5 PO umowy kredytowej za bezskuteczne wobec niej, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty, podając, że datą wymagalności roszczenia jest 17 grudnia 2018 roku.

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej w kwocie 34 zł.

Uzasadniając żądania pozwu, powódka wyjaśniła, iż ich podstawę faktyczną stanowi zawarta przez strony postępowania w dniu 20 sierpnia 2018 roku umowa nr (...) (dalej też jako: „Umowa”), której przedmiotem było udzielenie kredytu na kwotę 1 127 338 CHF jednak nie wyższego niż 2 200 000 zł. Wskazała, że kwota w CHF została w Umowie podana po przeliczeniu kwoty wnioskowanego kredytu w wysokości 2 200 000 zł na walutę szwajcarską przy zastosowaniu kursu kupna pozwanego Banku z dnia sporządzenia Umowy oraz że celem kredytu była całkowita spłata kredytu hipotecznego, udzielonego przez (...) Bank S.A. oraz refinansowanie wkładu zainwestowanego w nieruchomości z przeznaczeniem na remont i wyposażenie. Podała, że zawarła ze stroną pozwaną 6 aneksów do Umowy.

Kolejno powódka zarzuciła, iż postanowienia Umowy dotyczące waloryzacji, tj. § 2 ust. 4 PO oraz § 5 ust. 5 PO Umowy, należy uznać za nieważne ewentualnie bezskuteczne wobec niej a także, iż w Umowie nie określono kwoty kredytu i wysokości rat spłat kredytu oraz że pozwany Bank dowolnie wyznaczał mierniki wartości, służący ich ustaleniu, powiększając tym samym zobowiązanie powódki już w dniu uruchomienia kredytu. Podała, że od zawarcia Umowy do 15 października 2018 roku zapłaciła Bankowi tytułem spłaty rat kredytu kwoty 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF. Dodała, że w dniu 04 grudnia 2018 roku wystosowała oświadczenie o uchyleniu się od skutków Umowy wraz z wezwaniem do zapłaty, a Bank odebrał to pismo w dniu 10 grudnia 2018 roku. Następnie powódka zarzuciła, iż jednostronny rozkład ryzyka związany z umową kredytu waloryzowanego kursem CHF przesądza o uznaniu takiej umowy za nieważną. Podniosła, że Bank zapewniał ją o tym, że frank szwajcarski jest stabilną walutą, a ryzyko kursowe jest minimalne oraz że Bank ukrył przed nią rzeczywiste koszty kredytu, na które musiały składać się nie tylko płacone odsetki, ale również i wzrost wartości waluty, do której waloryzowany był kredyt.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powódka zarzuciła, że przedmiotowa Umowa narusza przepisy art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, art. 358¹ k.c., art. 353 k.c. oraz przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz przytoczyła argumenty na poparcie tych zarzutów. Podniosła także, iż posiada interes prawny w zgłoszeniu żądania o ustalenie nieważności przedmiotowej Umowy.

Kolejno powódka przytoczyła argumenty na poparcie zarzutu dotyczącego abuzywności kwestionowanych klauzul waloryzacyjnych, zawartych w Umowie. Podniosła, że skutkiem uznania tych postanowień za abuzywne jest upadek Umowy lub dalsze obowiązywanie Umowy bez tych postanowień lub dalsze obowiązywanie Umowy przy zastosowaniu w miejsce tych postanowień innego mechanizmu waloryzacji w oparciu o zasady współżycia społecznego.

Na zakończenie powódka wskazała, iż odpowiedzialność pozwanego Banku może opierać się na przepisach o odpowiedzialności kontraktowej, tj. art. 354 k.c. i 471 k.c., lub na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu, tj. art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. (k. 5 - 76 - pozew).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) Bank (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym także kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, pozwany Bank odniósł się do zawartych w pozwie zarzutów powódki dotyczących nieważności przedmiotowej Umowy, podnosząc, iż brak jest podstaw do ich uwzględnienia. Wskazał, że powódka została w sposób rzetelny i uczciwy poinformowana o kredycie denominowanym oraz że w § 17 pkt 1 i 2 postanowień szczegółowych Umowy poinformował ją, że całkowity koszt kredytu wynosi 1 806 687,05 CHF. Podniósł, że powódka ma wyższe wykształcenie i zawód wyuczony kasjer walutowo – złotówkowy, od 2001 roku prowadziła działalność gospodarczą a od 2008 roku prowadziła ją w zakresie m.in. działalności bankowej, udzielania kredytów, działalności pomocniczej finansowej oraz że w 2008 roku prowadziła od kilku lat trzy kantory wymiany walut oraz w tym czasie posiadała jednostki uczestnictwa w (...) o wartości ok. 900 000 zł a także, iż w chwili zawierania Umowy wykonywała umowę z Bankiem (...) S.A. na prowadzenie punktu bankowego a obecnie prowadzi działalność maklerską.

Kolejno strona pozwana zarzuciła, iż oświadczenie powódki o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu nie jest skuteczne. Dodała, że kursy walut Banku ustalane były zgodnie z wewnętrznymi regulacjami uchwalonymi przez Zarząd Banku oraz że przedmiotowy kredyt jest kredytem denominowanym, a zatem nie jest prawdą, że kwota kredytu wyrażona jest w PLN a następnie została ona przeliczona na CHF. Podniosła, że kredyt denominowany jest kredytem w walce obcej oraz że zarówno waluta kredytu jak i zabezpieczenia jest wyrażona w CHF.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana zarzuciła, iż powódka w żaden sposób nie wykazała ani bezpodstawnego wzbogacenia Banku ani zubożenia po swojej stronie. Zarzuciła także, iż powódka nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia.

Kolejno strona pozwana podniosła, że nie ponosi odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, w pierwszej kolejności podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia z art. 12 ust. 1 pkt 4 tej ustawy a następnie, iż przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do stwierdzenia nieważności czynności prawnej.

Strona pozwana zakwestionowała, aby sporne postanowienia umowne stanowiły klauzule abuzywne, przede wszystkim podnosząc, iż powódka była osobą nadprzeciętnie świadomą i zorientowaną co do podejmowanych przez siebie działań i czynności prawnych a jej doświadczenie życiowe było co najmniej wystarczające do zrozumienia i oceny ryzyk związanych z zaciąganiem kredytem. Dodała, iż za chybione należy uznać stanowisko powódki jakoby Bank w sposób dowolny ustalał kursy kupna i sprzedaży waluty CHF (k. 486 – 506 – odpowiedź na pozew).

W toku postępowania strony postępowania złożyły pisma przygotowawcze, w których odniosły się do wzajemnych zarzutów i twierdzeń oraz w których wykonały zobowiązania nałożone przez Sąd (k. 659 – 685v – Pismo pełnomocnika powoda z dnia 10 września 2019 roku. Replika na odpowiedź na pozew; k. 726 – 730 – pismo procesowe strony pozwanej z dnia 04 listopada 2019 roku; k. 754 - 755 – pismo pełnomocnika pozwanego z dnia 17 marca 2020 roku; k. 771 – 772 – pismo pełnomocnika powoda z dnia 10 lipca 2020 roku; k. 826 – 826v – pismo procesowe pełnomocnika powoda z dnia 01 czerwca 2021 roku; k. 829 – 830 – pismo pełnomocnika pozwanego z dnia 01 czerwca 2021 roku).

Ponadto powódka dwukrotnie składała wnioski o zabezpieczenie roszczeń, które dwukrotnie zostały oddalone przez Sąd (k. 834 – 842 – wniosek o zabezpieczenie z dnia 23 czerwca 2021 roku; k. 869 – postanowienie Sądu z dnia 02 lipca 2021 roku; k. 911 – 917 – wniosek o zabezpieczenie z dnia 11 października 2021 roku; k. 935 – postanowienie Sądu z dnia 30 października 2021 roku; k. 944 – postanowienie Sądu odwoławczego z dnia 18 listopada 2021 roku; k. 986 – postanowienie Sądu odwoławczego z dnia 06 kwietnia 2022 roku).

Pismem z dnia 21 września 2021 roku powódka dokonała modyfikacji żądań pozwu w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 2 201 303,78 zł oraz 121 950 CHF, wskutek uznania umowy kredytowej za nieważną, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

a) od kwoty 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,

b) od kwoty 1 568 000 zł oraz 64 115 CHF od dnia następującego po doręczeniu stronie pozwanej modyfikacji powództwa do dnia zapłaty.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższego żądania, powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 197 878,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

a) od kwoty 104 428,25 zł od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,

b) od kwoty 93 450,07 zł od dnia następującego po doręczeniu stronie pozwanej modyfikacji powództwa do dnia zapłaty,

wskutek uznania zapisów umowy kredytowej § 2 ust. 4 PO Umowy oraz § 5 ust. 5 PO Umowy za bezskuteczne wobec niej.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższych żądań, powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 2 201 303,78 zł oraz 121 950 CHF, wskutek uznania umowy kredytowej za nieważną, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

a) od kwoty 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,

b) od kwoty 1 568 000 zł oraz 64 115 CHF od dnia następującego po doręczeniu stronie pozwanej modyfikacji powództwa do dnia zapłaty.

Ewentualnie, na wypadek nieuznania powyższych żądań, powódka wniosła o ustalenie, że umowa kredytowa nr (...) z dnia 20 sierpnia 2008 roku, zawarta przez nią ze stroną pozwaną, jest nieważna, w tym na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, ewentualnie nigdy skutecznie nie zawarta.

W uzasadnieniu pisma modyfikującego powództwo powódka wskazała, iż żądanie główne o zapłatę obejmuje wpłaty dokonane przez nią w okresie od zawarcia Umowy do dnia 10 września 2021 roku, podając, iż w okresie od 19 października 2018 roku do 10 września 2021 roku zapłaciła pozwanemu Bankowi dodatkowo 64 115,00 CHF tytułem spłaty rat kredytu oraz 1 568 000 zł tytułem wcześniejszej, przedterminowej spłaty kredytu (k. 968 – 970 – Pismo procesowe pełnomocnika powoda z dnia 21 września 2021 roku. Modyfikacja powództwa).

W piśmie z dnia 16 maja 2022 roku – stanowiącym odpowiedź na modyfikację powództwa – strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Przede wszystkim zakwestionowała, aby powódce w niniejszej sprawie przysługiwał status konsumenta, podnosząc, że w dacie zawarcia Umowy powódka prowadziła działalność gospodarczą w finansowanej ze środków z kredytu nieruchomości oraz branża, w której się specjalizowała powódka, to bankowość i finanse (k. 1006 – 1007v – pismo procesowe strony pozwanej z dnia 16 maja 2022 roku).

Na rozprawie w dniu 20 lipca 2022 roku, bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku w sprawie – wobec braku zastrzeżeń strony pozwanej co do wskazanej przez powódkę sumy spłat dokonanych przez nią na rzecz Banku w okresie objętym żądaniem pozwu – Sąd poinformował pomocników stron o tym, że uznaje sumy tych wpłat za bezsporne. Ostatecznie pełnomocnicy stron – w ich imieniu – podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie (k. 1112, k. 1115 – protokół z rozprawy z dnia 20 lipca 2022 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. G. w 2008 roku planowała zaciągnąć kredyt celem spłaty wcześniejszego kredytu hipotecznego zaciągniętego w banku (...) S.A. (który m.in. został przeznaczony na remont nieruchomości, położonej w K., na zakup samochodu w leasingu oraz na dwie wycieczki na pokrycie kosztów zaliczki na zakup lokalu mieszkalnego w Ś.) oraz na remont i wyposażenie stanowiącej jej własność nieruchomości, położonej w K.. Ofertę kredytu w innym banku przedstawił jej

doradca kredytowy, który pośredniczył wcześniej w zawarciu przez nią umowy kredytu z (...) Bank S.A. Poinformował ją, że nie ma ona zdolności kredytowej, aby otrzymać kredyt złotówkowy.

(dowód: k. 750 – 752, k. 1113 – 1114 – przesłuchanie powódki A. G. w charakterze strony)

W dniu 12 czerwca 2008 roku A. G. wypełniła, sporządzony na formularzu Banku (...), „wniosek kredytowy dla osób fizycznych – promocyjny kredyt refinansowy”. Jako wnioskowaną kwotę kredytu wpisano w nim 2 100 000 PLN a jako walutę kredytu – CHF.

We wniosku wskazano, że wypłata kredytu ma nastąpić jednorazowo, okres kredytowania wynosić miał 360 miesięcy, oprocentowanie miało być zmienne a spłata miała być dokonywana w ratach równych.

Ponadto wskazano, że miesięczny dochód netto A. G. wynosi (...) zł.

Jako dominujący cel kredytu refinansowego (powyżej 50%) spośród dwóch opcji „cel mieszkaniowy” oraz „cel nie mieszkaniowy” zaznaczono „cel mieszkaniowy” oraz wskazano, że wnioskowany kredyt ma zostać przeznaczony na spłatę kredytu hipotecznego w (...) Banku S.A. i wskazano aktualne saldo zadłużenia – „919 182,02 CHF + 4% prowizji za wcześniejszą spłatę”.

W załączniku do powyższego wniosku zaznaczono, że wnioskodawca jest osobą fizyczną prowadzącą działalność. Jako branżę prowadzonej działalności zaznaczono „bankowość/finanse”.

W załączniku do wniosku, podpisanym w dniu 03 lipca 2008 roku przez doradcę kredytowego oraz przez J. G., wskazano dane dotyczące poręczyciela – J. G..

(dowód: k. 509 – 512v – kserokopia wniosku kredytowego wraz z załącznikami)

A. G. wypełniła także i podpisała druk Banku, zatytułowany „Oświadczenie wnioskodawcy w zakresie wyboru kredytu hipotecznego”. Wskazano w nim, że w ramach dokonywania wyboru oferty kredytu hipotecznego (...) Sp. z o.o.: 1) w pierwszej kolejności zaoferował jej kredyt w złotych, 2) poinformował ją o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej oraz o wzroście kosztów obsługi kredytu w przypadku niekorzystnej zmiany kursu waluty – w oparciu o przedstawione symulacje, a także o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu o zmiennej stopie procentowej oraz o wzroście kosztów obsługi kredytu w przypadku niekorzystnej zmiany stopy procentowej – w oparciu o przedstawione symulacje. A. G. poświadczyła również, iż w związku z powyższym, w oparciu o przekazane informacje, mając pełną świadomość ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej oraz ryzyku wynikającego z oprocentowania zmiennego, dokonała wyboru kredytu w walucie obcej o zmiennej stopie procentowej.

(dowód: k. 513 – kserokopia „Oświadczenia wnioskodawcy w zakresie wyboru kredytu hipotecznego”)

Pismem z dnia 30 lipca 2008 roku A. G. poinformowała Bank o tym, że złożyła stosowne dokumenty celem przeniesienia do tego Banku kredytu, udzielonego jej przez (...) Bank S.A. Podała, że obecnie kwota prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu wynosi 80 000 zł oraz że może być ona zwolniona z tej prowizji w przypadku zmiany firmy pośredniczącej przy przeniesieniu kredytu. Bank wyraził na powyższe zgodę.

(dowód: k. 516 – kserokopia pisma powódki z dnia 30 lipca 2008 roku)

W dniu 08 sierpnia 2008 roku A. G. złożyła pisemne oświadczenie, że akceptuje warunki decyzji kredytowej nr (...) z dnia 22 lipca 2008 roku.

(dowód: k. 518 – kserokopia pisma powódki z dnia 08 sierpnia 2008 roku)

W dniu 20 sierpnia 2008 roku A. G. (dalej też jako (...)) (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (dalej też jako Bank) zawarli – sporządzoną w dniu 12 sierpnia 2008 roku – umowę kredytu NR (...) (dalej też jako: „Umowa”).

Zgodnie z § 1 Umowy kwota kredytu wynosić miała 1 127 338 CHF jednak nie więcej niż 2 200 000 PLN.

W § 2 Umowy wskazano, że celem kredytu jest:

- 1) całkowita spłata kredytu hipotecznego, udzielonego przez (...) Bank S.A. – Oddział (...) na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 26 kwietnia 2007 roku,
- 2) refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomość z przeznaczeniem na remont i wyposażenie przedmiotowej nieruchomości.

Wyplata kredytu miała nastąpić w dwóch transzach (§ 4 Umowy).

Stosownie do § 10 i § 11 pkt 1 Umowy oprocentowanie kredytu miało być zmienne oraz w dniu sporządzenia Umowy wynosiło 4,40% w stosunku rocznym, co stanowiło sumę LIBOR 6M, powiększonej o stałą w całym okresie kredytowania marżę w wysokości 1,50 p.p.

Kredyt wraz z odsetkami miał być spłacany w złotych polskich w 360 równych miesięcznych ratach w wysokości określonej w harmonogramie spłat, stanowiącym załącznik do Umowy (§ 12 Umowy).

W § 14 Umowy ustanowiono docelowe zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci:

- 1) obciążających prawo własności nieruchomości Kredytobiorcy: hipoteki zwykłej w kwocie 1 127 338 CHF, zabezpieczającej spłatę kapitału kredytu oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 563 669 CHF, zabezpieczającej spłatę odsetek i innych należności Banku wynikających z Umowy;
- 2) cesji wierzytelności z polis ubezpieczenia nieruchomości od ognia i zdarzeń losowych na zabezpieczenie wykonania zobowiązań, wynikających z Umowy;
- 3) weksla własnego in blanco, wystawionego przez Kredytobiorcę wraz z porozumieniem wekslowym;
- 4) poręczenia wg prawa cywilnego przez J. G..

Zabezpieczenie kredytu w okresie przejściowy, tj. do czasu przedstawienia w Banku oryginału odpisu z KW nieruchomości z prawomocnym wpisem hipoteki na rzecz Banku mającej najwyższe pierwszeństwo, zmieniony sposób korzystania z nieruchomości (ujawniony budynek mieszkalny) oraz brak nie zaakceptowanych przez Bank obciążeń, stanowić miał weksel własny in blanco, wystawiony przez Kredytobiorcę wraz z porozumieniem wekslowym.

W § 17 pkt 1 i 2 Umowy wskazano, że całkowity koszt kredytu wynosi 1 806 687,05 CHF a rzeczywista roczna stopa oprocentowania w okresie obowiązywania podwyższonego oprocentowania wynosi 5,4987% w skali roku, a w pozostałym okresie 4,5013% w skali roku.

Stosownie do § 19 Umowy jej integralną część stanowiły „Postanowienia Ogólne” Umowy wraz ze wszystkimi załącznikami do nich, które Kredytobiorcy zostały doręczone w dniu zawarcia Umowy i z którymi Kredytobiorca się zapoznał, co potwierdził podpisując Umowę.

(dowód: k. 80 – 83 – potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytu nr (...), sporządzonej dnia 12 sierpnia 2008 roku)

Zgodnie z § 1 ust. 1 „Postanowień Ogólnych” Umowy (dalej też jako „PO”) datą zawarcia Umowy była data złożenia podpisu przez Kredytobiorcę.

Stosownie do § 2 ust. 4 PO kredyt miał zostać wypłacony w złotych po przeliczeniu wypłaconej kwoty według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed dniem wypłaty (zgodnie z Tabelą Kursów

Banku z godz. 9:00), na podstawie złożonego przez Kredytobiorcę w Banku wniosku o wypłatę na formularzu, stanowiącym załącznik do Umowy.

Natomiast zgodnie z § 5 ust. 5 PO spłata kredytu miała być dokonywana w złotych, w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży walut Banku według Tabeli z godz. 9:00, obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w Umowie.

Spłata kredytu miała następować w formie bezgotówkowej, poprzez polecenie zapłaty skierowane do banku prowadzącego rachunek bankowy Kredytobiorcy, na co Kredytobiorca wyraził zgodę (§ 5 ust. 6 PO).

Stosownie do § 4 ust. 4 PO użyte w Umowie pojęcie LIBOR oznaczało stopę procentową, będącą średnią arytmetyczną stóp procentowych oferowanych przez wybrane główne banki dla lokat w walucie USD lub CHF na rynku międzybankowym w L., ustalaną każdego dnia roboczego o godz. 11:00 czasu londyńskiego i publikowaną w serwisie (...) lub innym serwisie informacyjnym. Zgodnie z § 4 ust. 5 PO w przypadku, gdy kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej:

- oprocentowanie miało stanowić sumę stopy LIBOR 6M/EURIBOR 6M, ustalonej przez Bank na dwa dni robocze przed dniem rozpoczynającym okres obowiązywania stopy oraz marży Banku, określonej w „Postanowieniach szczegółowych” Umowy,
- stopa LIBOR 6M/EURIBOR 6M miała być zmieniana co 6 miesięcy w tym samym dniu miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu lub pierwszej transzy kredytu.

W § 2 ust. 5 PO wskazano, że Kredytobiorca oświadczał, że Bank poinformował go i wyjaśnił:

- ryzyko zmiany kursu waluty, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i że jest świadomy ponoszenia przez siebie tego ryzyka,
- ryzyko zmiany stopy procentowej związane z zaciągnięciem kredytu o zmiennej stopie procentowej, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i jest świadomy ponoszenia przez siebie tego ryzyka,
- stosowne oświadczenie Kredytobiorcy stanowiło załącznik do Umowy.

(dowód: k. 84 – 87 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Postanowień Ogólnych Umowy)

W Załączniku nr 1 do powyższej Umowy wskazano, iż pierwsza transza kredytu miała zostać przeznaczona na całkowitą spłatę kredytu hipotecznego, udzielonego przez (...) Bank S.A. z dnia 26 kwietnia 2007 roku w kwocie gwarantującej całkowitą spłatę zobowiązania w terminie do 90 dni od daty zawarcia Umowy a druga transza miała zostać przeznaczona na refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomości z przeznaczeniem na remont i wyposażenie tej nieruchomości w pozostałej dostępnej kwocie kredytu w terminie 3 miesięcy od daty wypłaty pierwszej transzy kredytu.

(dowód: k. 519 – kserokopia Załącznika nr 1 do Umowy)

W dniu 20 sierpnia 2008 roku wraz z Umową kredytu A. G. podpisała (...), w którym potwierdziła, że w związku z zawarciem umowy kredytu nr (...) jest jej znane oraz zostało jej wyjaśnione przez Bank:

1. ryzyko zmiany kursu waluty, w której zaciągnięte zostało zobowiązanie i jest świadoma ponoszenia przez nią tego ryzyka, przyjmując jednocześnie do wiadomości, że:

- kwota kredytu lub transzy kredytu wypłacona będzie po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu, obowiązującego w Banku w dniu wypłaty kredytu lub transzy kredytu, zgodnie z Tabelą kursów walut (...) Bank (...) S.A., ogłoszoną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w

Banku, skutkiem czego w przypadku wzrostu tego kursu kwota wypłaty kredytu lub transzy kredytu ulegnie proporcjonalnemu podwyższeniu (jednakże tylko w granicach maksymalnej kwoty w PLN podanej w umowie kredytu), natomiast w przypadku spadku tego kursu kwota wypłaty kredytu lub transzy kredytu ulegnie proporcjonalnemu obniżeniu,

- ewentualna nadwyżka wynikająca z różnic kursowych zostanie wypłacona przelewem na rachunek bankowy wskazany przez nią we wniosku o wypłatę, który stanowił załącznik do Umowy kredytu,
- kwota spłaty (rata kapitału i bieżące odsetki) podlega przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu, obowiązującym w Banku w dniu dokonania spłaty, zgodnie z tabelą kursów walut (...) Bank (...) S.A., ogłoszoną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku, skutkiem czego w przypadku wzrostu tego kursu bieżąca rata ulegnie proporcjonalnemu podwyższeniu, powodując zmniejszenie zdolności Kredytobiorcy do spłaty rat kredytu, natomiast w przypadku spadku tego kursu bieżąca rata kredytu ulegnie proporcjonalnemu obniżeniu, powodując podwyższenie zdolności Kredytobiorcy do spłaty rat kredytu,
- w przypadku całkowitej spłaty kredytu lub jego części przed upływem terminu spłaty określonego w Umowie kredytu, kwota kredytu podlega przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu, obowiązującym w Banku w dniu dokonania spłaty, zgodnie z tabelą kursów walut (...) Bank (...), ogłoszoną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku, skutkiem czego w przypadku wzrostu tego kursu kwota kredytu do spłaty będzie proporcjonalnie wyższa, natomiast w przypadku spadku tego kursu kwota kredytu do spłaty będzie proporcjonalnie niższa w stosunku do uruchomionej kwoty kredytu.;

2. ryzyko zmiennej stopy procentowej związane z zaciągnięciem kredytu o zmiennej stopie procentowej i przyjęła do wiadomości, iż skutkiem wzrostu wysokości stopy procentowej jest wzrost wysokości raty kredytu oraz kosztów obsługi kredytu, natomiast skutkiem obniżenia wysokości stopy procentowej jest zmniejszenie wysokości raty kredytu oraz kosztów obsługi kredytu.

(dowód: k. 517 – kserokopia „Oświadczenia Kredytobiorcy”, podpisanego przez powódkę)

W dniu 20 sierpnia 2008 roku A. G. złożyła na druku Banku wniosek o wypłatę pierwszej transzy kredytu na spłatę kredytu (...), wskazując kwotę wypłaty w PLN „1 945 000” oraz kwotę wypłaty w walucie kredytu „919 182,02”.

W dniu 23 września 2008 roku A. G. złożyła na druku Banku wniosek o wypłatę drugiej transzy kredytu, wskazując kwotę wypłaty w PLN „255 000,00”.

(dowód: k. 531 – kserokopia wniosku z dnia 20 sierpnia 2008 roku o wypłatę kredytu; k. 532 – kopia wniosku z dnia 23 września 2008 roku o wypłatę kredytu)

Bank dokonał wypłat kredytu zgodnie z dyspozycjami wypłat w PLN, przeliczając kwoty wypłat na zadłużenie w walucie CHF, stosując kurs kupna z Tabeli Kursów Banku.

(okoliczność bezsporna)

Kredytobiorca i Bank zawarli – dotyczące m.in. wydłużenia okresu kredytowania i ustalenia maksymalnej wysokości rat kredytu – Aneksy do Umowy: nr 1 z dnia 22 sierpnia 2001 roku, nr 2 z dnia 18 września 2012 roku, nr 3 z dnia 08 maja 2015 roku, nr 4 z dnia 19 maja 2014 roku, nr 5 z dnia 27 maja 2015 roku, nr 6 z dnia 10 lipca 2018 roku.

Na podstawie postanowień Aneksu nr 2 Kredytobiorca uprawniony został do spłaty kredytu także w walucie kredytu. Wskazano w nim także sposób ustalania przez Bank kursów waluty w Tabeli Kursów Banku.

(dowód: poświadczono za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 88 – 89 – Aneksu nr 1, k. 90 – 92 – Aneksu nr 2, k. 93 – 94 – Aneksu nr 3, k. 95 – 96 – Aneksu nr 4, k. 97 – 98 – Aneksu nr 5, k. 99 – 101 – Aneksu nr 6)

W dacie zawarcia Umowy A. G. prowadziła działalność gospodarczą w postaci (...). Działalność tę prowadziła w W. przy ulicy (...) w Centrum Handlowym (...), a jako adres do doręczeń dla tej działalności wskazała w ewidencji nieruchomości w K., w której wówczas mieszkała.

(dowód: k. 530 – wydruk z CEIDG; k. 1113 – przesłuchanie powódki w charakterze strony)

A. G. mieszkała w nieruchomości w K. do około 2017 roku. W dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie w domu tym mieszkał jej syn. A. G. wskazała adres tej nieruchomości w ewidencji jako adres do doręczeń dla prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, faktycznie zaś nie wykonuje tam tej działalności. Nieruchomość ta nigdy nie była przez nią wynajmowana.

A. G. od 2010 – 2011 roku zaczęła czytać fora internetowe, skupiające osoby, które zaciągnęły tzw. „kredyty frankowe”. O tym, że w w/w Umowie mogą znajdować się postanowienia niedozwolone uświadomiła sobie po konsultacji z kancelarią prawną w 2018 roku.

(dowód: k. 1113 – 1114 – przesłuchanie powódki w charakterze strony)

Pismem, datowanym na dzień 04 grudnia 2018 roku, A. G. złożyła Bankowi oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli zawarcia w/w Umowy, podnosząc, że Bank wprowadził ją w błąd co do całkowitego kosztu kredytu. Podała, że błąd wykryła po zapoznaniu się z wyliczeniami swojego prawnika. W związku z tym wezwała Bank do zwrotu kwot 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF, zapłaconych przez nią tytułem spłaty rat kredytu od dnia zawarcia Umowy do 15 października 2018 roku a także wszystkich kwot zapłaconych po tej dacie jako świadczeń nienależnych wskutek odpadnięcia podstawy prawnej ich otrzymania.

Powyższe pismo Bank odebrał w dniu 10 grudnia 2018 roku.

(dowód: k. 102 – 104 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma powódki z dnia 04 grudnia 2018 roku „Oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli”; k. 115v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia potwierdzenia odbioru przesyłki)

W odpowiedzi na powyższe pismo Bank – pismem z dnia 08 stycznia 2019 roku – poinformował A. G., iż wbrew jej twierdzeniom, zawierając z nią Umowę, nie wprowadził jej w błąd i dlatego złożone przez nią oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli nie było skuteczne.

(dowód: k. 580 – 581v – kserokopia pisma Banku z dnia 08 stycznia 2019 roku)

W okresie od dnia zawarcia Umowy do dnia 10 września 2021 roku Bank pobrał z rachunków Kredytobiorcy tytułem spłaty rat kapitału – odsetkowych łącznie kwoty 2 201 303,78 zł oraz 121 950 CHF.

(okoliczność bezsporna a także dowód: k. 971 – 972 – wyciąg z ksiąg Banku)

Do czasu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie wypłacił Kredytobiorcy żądanych przez nią kwot.

(okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów oraz kserokopii dokumentów – złożonych przez strony postępowania. Częściowo Sąd oparł ustalenia faktyczne także na podstawie dowodu z przesłuchania powódki.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Odnosnie dowodu z przesłuchania powódki (k. 750 – 752, k. 1113 – 1114) wskazać należy, iż zrelacjonowała ona w nich przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując, że oferta kredytu w CHF została jej przedstawiona jako jedyna i korzystna dla niej z uwagi na stabilny kurs waluty CHF. Powódka wskazywała również, iż nieruchomości, na której remont został przeznaczony przedmiotowy kredyt oraz kredyt zaciągnięty w (...) Bank S.A., nie była przez nią wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej a wyłącznie w celach mieszkaniowych. W powyższym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom powódki, oceniając je jako logiczne i rzeczowe. Sąd miał przy tym na uwadze, iż co do działalności w postaci prowadzenia kantoru wymiany walut w ewidencji wskazano inny adres jej prowadzenia a adres powyższej nieruchomości został wpisany jako adres do doręczeń. Co do zaś zeznań powódki co do sposobu wykorzystania pieniędzy wypłaconych z pierwszego kredytu z (...) Bankiem S.A. na zadatkowanie zakupu lokalu mieszkalnego w Ś. oraz co do sposobu wykorzystania pieniędzy wypłaconych jako druga transza kredytu, to wskazać należy, iż powódka nie pamiętała na jaki cel zostały przeznaczone te kwoty, zakładała, że „zapewne na spłatę kredytu” (k. 1114). Nie było zatem możliwe jednoznaczne ustalenie na podstawie jej zeznań sposobu wykorzystania powyższych środków pieniężnych.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowody: z dokumentów, wymienionych w pkt VI ppkt 1 lit. od i) do p) i lit. x) pozwu (k. 6v – 7v) oraz jako załączniki nr 1 – 5 do pisma pełnomocnika powódki z dnia 10 września 2019 roku (k. 685v); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonego w pkt VI ppkt 3 pozwu (k. 8).

Odnosnie dowodu z opinii biegłego sądowego, to wskazać należy, iż – wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy dokonanej w dalszej części uzasadnienia – fakty, które miały być wykazane tym dowodem, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Z tego samego powodu pominięte zostały dowody z prywatnych wyciech powódki.

Natomiast co do dowodów ze zgłoszonych przez powódkę dokumentów w postaci stanowisk, artykułów, opinii oraz publikacji, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowód na to, że dokumenty te zostały sporządzone przez wskazane w nim podmioty i mogły stanowić wzmocnienie argumentacji prawnej powódki, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały one istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo główne zasługiwało na uwzględnienie w całości. Wobec tego, Sąd w ogóle nie orzekał w przedmiocie zgłoszonych przez powódkę żądań ewentualnych.

Na wstępie wskazać należy, iż stanowisko powódki okazało się uzasadnione w części, opierającej się na zarzucie nieważności Umowy kredytu na skutek naruszenia art. 69 ustawy Prawo bankowe. W dalszej kolejności Sąd także rozważył zarzuty dotyczące abuzywności kwestionowanych postanowień Umowy, przy założeniu, iż powódka, zawierając przedmiotową Umowę, działała jako konsument. Na skutek usunięcia z Umowy klauzul przeliczeniowych, uznanych za postanowienia abuzywne, Umowę tę również należałoby uznać za nieważną.

Kolejno wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby i nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1998 roku w sprawie II UKN 282/98, Legalis 44600, oraz wyrok ETPCZ z 21 lipca 2015 roku w sprawie D. przeciwko T.41721/04, Legalis 1378918). Dopuszczalne – a w świetle brzmienia art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. wręcz konieczne – jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się

wówczas bezprzedmiotowe (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2017 roku w sprawie VI ACa 1651/15, Legalis 1733044). Większość zagadnień prawnych składających się na decyzje procesowe znalazło już rozstrzygnięcie – przynajmniej na poziomie Sądu Apelacyjnego – i nie wymaga nadmiernie szerokiego omówienia. Wobec tego, Sąd – stosownie do wymogów art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. – sporządził niniejsze uzasadnienie w sposób możliwie zwięzły.

I. SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 69 UST. 1 I 2 USTAWY PRAWO BANKOWE

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż do analizowanej Umowy mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Zgodnie z postanowieniami przedmiotowej Umowy Bank miał udzielić Kredytobiorcy kredytu w kwocie 1 127 338 CHF, jednak nie więcej niż 2 200 000 zł, z tym że wypłacie miała podlegać kwota w złotych polskich ustalona według kursu kupna waluty kredytu, obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed dniem wypłaty (zgodnie z Tabelą Kursów Banku z godz. 9:00) (§ 2 ust. 4 PO). Pomiędzy stronami poza sporem było, że strony uzgodniły, iż to nie kwota wskazana w Umowie w CHF miała być wypłacona Kredytobiorcy na podstawie Umowy, lecz stanowiąca jej równowartość kwota w PLN. Przy czym już w tym miejscu podkreślić należy, iż w Umowie nie podano, jakimi kryteriami pozwany Bank miał kierować się, ustalając kursy waluty w tworzonej przez siebie Tabeli Kursów.

Ponadto stosownie do § 5 ust. 5 PO spłata kredytu miała być dokonana w złotych, w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży walut Banku według Tabeli z godz. 9:00, obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w Umowie.

Zgodnie zatem z zawartą przez strony Umową wypłata i spłata kredytu miały następować w PLN, tyle że przy zastosowaniu mechanizmu przeliczeniowego z wykorzystaniem waluty obcej, której kurs ustalał Bank w Tabeli Kursów.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż sporna Umowa nie przewidywała możliwości wypłaty kredytu w walucie obcej, ani jego spłaty w tej walucie. Powódka, wnioskując o kredyt, wskazała, iż jest zainteresowana otrzymaniem konkretnej kwoty w złotych polskich, na spłatę kredytu hipotecznego (k. 509), natomiast pozwany Bank

nie deklarował, że posiada środki w walucie obcej i gotów jest realnie udostępnić je Kredytobiorcy. Waluta CHF pojawiła się we wniosku kredytowym i w samej Umowie, tylko jako element mechanizmu przeliczeniowego, służący obniżeniu kosztów udzielanego kredytu, ponieważ z walutą CHF wiązało się niższe oprocentowanie niż dla kredytów złotych.

Z powyższego wynika zatem, iż kredyt miał zostać wypłacony w złotych polskich po przeliczeniu wskazanej w Umowie kwoty 1 127 338 CHF na walutę polską przy zastosowaniu kursu kupna waluty CHF, obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed dniem wypłaty. Natomiast w Umowie nie wskazano, jaka konkretnie kwota w złotych polskich zostanie wypłacona powódce przez Bank tytułem kredytu. Nie można więc uznać, aby strony doszły do porozumienia co do wszystkich essentialia negotii umowy kredytu. Powódka w chwili zawierania Umowy знаła jedynie kwotę w CHF, stanowiącą podstawę ustalenia salda jej zadłużenia, natomiast o tym, jaka kwota w PLN zostanie jej wypłacona, dowiedziała się dopiero w dniu wypłaty kredytu. Przy czym wskazać należy, iż w dniu zawarcia Umowy powódka nie mogła sama ustalić wysokości tej kwoty, ponieważ obowiązujące w Banku kursy walut obcych nie były publikowane z wyprzedzeniem, lecz w konkretnym dniu, w którym miały obowiązywać. Postanowienia przedmiotowej Umowy określały kwotę w CHF, którą Bank miał pozostawić do dyspozycji Kredytobiorcy, natomiast wypłacie podlegać miała kwota PLN, stanowiąca równowartość podanej w Umowie kwoty w CHF, po jej przeliczeniu według kursu kupna waluty CHF, obowiązującego w Banku. Postanowienia Umowy nie dawały zaś jasnej, przejrzystej i obiektywnej podstawy do ustalenia wysokości kwoty kredytu, która miała zostać wypłacona w PLN. Pomiędzy stronami nie doszło zatem do precyzyjnego i jednoznacznego określenia kwoty kredytu. .

Dodać należy, iż nawet jeżeli w dacie zawarcia Umowy podana w jej § 1 kwota kredytu 1 127 338 CHF odpowiadała kwocie 2 200 000 zł, to w dacie wypłaty transz kredytu kwoty te z pewnością nie odpowiadały sobie. Przez takie określenie kwoty kredytu mogło zatem dojść do sytuacji, w której Kredytobiorcy wypłacoby kwotę 2 200 000 zł, ale po jej przeliczeniu na CHF nie odpowiadałaby ona podanej w Umowie kwocie kredytu 1 127 338 CHF a także mogłoby dojść do sytuacji, że w dniu wypłaty kwota 1 127 338 CHF odpowiadałaby niższej kwocie w PLN niż wnioskowana przez Kredytobiorcę a więc Kredytobiorca na podstawie Umowy otrzymałby niższą kwotę niż ta, o którą wnioskował.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 stycznia 2003 roku w sprawie III CZP 82/02, jeżeli brakujące essentialia negotii uzupełnił w umowie sam Bank, to składając swoje oświadczenie woli kredytobiorcy nie objęli nim tych istotnych postanowień umowy i skoro nigdy nie wyrazili na to zgody, nie doszło do zawarcia umowy o kredyt. Orzeczenie to wydane zostało w sprawie, w której stan faktyczny dotyczył umowy kredytu, w której w dacie jej podpisania przez kredytobiorcę nie była wpisana kwota kredytu i została ona następnie dopisana przez Bank.

Ponadto w uzasadnieniu wyroku z dnia 01 kwietnia 2011 roku w sprawie III CSK 206/10, Sąd Najwyższy wskazał, że jeśli świadczenie nie jest oznaczone, zobowiązanie nie istnieje. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że do istotnych elementów stosunku zobowiązaniowego należy obowiązek świadczenia, natomiast samo świadczenie jest jedynie realizacją tego obowiązku. Świadczenie musi być oznaczone, gdyż oznaczenie świadczenia w połączeniu z oznaczeniem sposobu zachowania się dłużnika pozwala na ustalenie treści stosunku zobowiązaniowego. Jeśli świadczenie nie zostanie oznaczone, nie można mówić o istnieniu zobowiązania ze względu na brak istotnego elementu stosunku zobowiązaniowego.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela powyższe poglądy Sądu Najwyższego. Przenosząc je na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż strony przedmiotowej Umowy nie uzgodniły w niej kwoty kredytu, a więc kwoty, która faktycznie zostanie wypłacona powódce w złotych polskich. Przy czym odesłanie do miernika wartości, służącego do ustalenia tej kwoty, nie pozwalało Kredytobiorcy na samodzielne ustalenie kwoty, którą otrzyma od Banku.

Przedmiotowa Umowa nie przewidywała ani wypłaty Kredytobiorcy oznaczonej w Umowie kwoty w CHF ani też nie wskazywała, jaka kwota w PLN zostanie wypłacona. Skoro kwota, która miała być wypłacona Kredytobiorcy, nie była znana w chwili zawarcia Umowy, to nie doszło do uzgodnienia wysokości świadczenia Banku.

Dodać przy tym należy za Sądem Najwyższym (wyrok z dnia 05 czerwca 2014 roku w sprawie IV CSK 585/13), że warunkiem powstania ważnego zobowiązania, którego treścią jest obowiązek spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela jest dokładne określenie treści tego świadczenia albo przesłanek pozwalających na jego dokładne określenie. Natomiast w spornej Umowie nie określono kwoty, którą powódka miała otrzymać od Banku tytułem kredytu, zaś Tabela Kursów Banku, do której odsyłały klauzule przeliczeniowe nie została w ogóle w Umowie zdefiniowana a więc Kredytobiorca nie mógł sam ustalić, jaki kurs waluty zostanie zastosowany do przeliczeń walutowych, określonych w Umowie. Przedmiotowa Umowa dawała zatem Bankowi swobodę w ustaleniu wielkości „kredytu do wypłaty”, czyli kwoty faktycznie oddawanej do dyspozycji Kredytobiorcy.

Skoro zatem kwota kredytu do wypłaty miała zostać ustalona dopiero po zawarciu Umowy na etapie wypłaty kredytu – jako wynik mnożenia kwoty kredytu wyrażonej w walucie obcej (wskazanej w Umowie) przez kurs kupna tej waluty ustalony przez Bank na dwa dni robocze przed wypłatą, to stwierdzić należało, iż w dniu zawarcia Umowy kwota ta nie była znana żadnej ze stron Umowy. Pomiędzy stronami Umowy nie doszło zatem do uzgodnienia wysokości świadczeń stron tej Umowy.

Wskazać należy, iż wprawdzie samo zawieranie umów o kredyt denominowany do waluty obcej w chwili zawierania przedmiotowej Umowy było ogólnie dopuszczalne (na zasadzie swobody umów), jednakże w ocenie Sądu w tych konkretnych okolicznościach uznać należało, iż przedmiotowa Umowa sprzeczna jest z art. 69 ust. 1 i 2 UPrB, ponieważ nie została w niej określona konkretna kwota, którą Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji Kredytobiorcy w PLN ani nie zostały ustalone obiektywne kryteria, stanowiące podstawę ustalenia tej kwoty. Skoro przedmiotowa Umowa nie spełnia tego wymogu, to stwierdzić należało, iż narusza w/w przepisy ustawy Prawo bankowe.

Zgodnie zaś z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Natomiast w niniejszej sprawie strony w ogóle nie określiły kwoty podlegającej wypłacie w PLN, a więc nie istnieje możliwość „uzupełnienia” Umowy w tym zakresie.

Wobec powyższego, dzieląc argumenty powódki, zawarte w uzasadnieniu pozwu, uznać należało, iż Umowa kredytu NR (...), zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 20 sierpnia 2008 roku, jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 UPrB. Umowa kredytu powinna bowiem określać kwotę środków pieniężnych, którą bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy oraz obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu. Natomiast przedmiotowa Umowa tych wymogów nie spełniała.

I. SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 353¹ K.C.

Ponadto w ocenie Sądu, postanowienia analizowanej Umowy dotyczące mechanizmu przeliczeniowego – w zakresie, w jakim odsyłają do kursów waluty ustalanych jednostronnie przez Bank – naruszają granice swobody umów, gdyż sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego, a więc Umowa sprzeczna jest z art. 353¹ k.c.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 1991 roku, w sprawie III CZP 15/91 (OSNCP 1992, nr 1, poz. 1), Sąd Najwyższy wskazał, że natura umowy gospodarczej i generowanego przez nią stosunku sprowadza się generalnie do tego, że wyraża ona i pozwala realizować interes każdej ze stron, ponieważ zaś interesy te bywają przeciwstawne, istotę umowy stanowi uzgodnienie woli stron, wyrażającej ich interesy. Zgoda obydwu stron jest oczywistym wymaganiem tak przy zawarciu umowy, jak i przy zmianach jej treści, stąd też nawet przy najdalej idących ułatwieniach w realizacji inicjatywy zmian pozostawiona jest drugiej stronie możliwość odmowy zgody na zmiany. W tym stanie rzeczy za sprzeczne z naturą umowy gospodarczej należy uznać pozostawienie w ręku jednej tylko strony możliwości dowolnej zmiany jej warunków. Sprzeczność ta występuje szczególnie wyraźnie zwłaszcza przy umowach zawieranych nie w

oparciu o indywidualne pertraktacje, ale w oparciu o regulamin wydany przez profesjonalistę, skoro jest oczywiste, że zawsze jest on zainteresowany w najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniu regulacji masowo zawieranych umów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19 – które Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela – zasada swobody umów nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy.

Jeżeli zatem określenie wysokości świadczenia pozostawione zostanie wyłącznie jednej ze stron umowy, to umowa taka sprzeczna będzie z naturą zobowiązania.

Dodać należy, iż w sytuacji, kiedy oznaczenie świadczenia zostało pozostawione jednej ze stron, powinno być ono w zasadzie oparte na obiektywnej podstawie, a nie pozostawione do swobodnego uznania strony, w przeciwnym razie zobowiązanie w większości przypadków byłoby nieważne. Gdyby bowiem wierzyciel miał dokonać oznaczenia świadczenia w sposób dowolny, byłoby to niezgodne z zasadami współżycia społecznego, ponieważ narządziłoby interesom dłużnika. Z kolei pozostawienie dowolności dłużnikowi oznaczałoby całkowity brak jego związania, co byłoby sprzeczne z naturą zobowiązania. W każdym razie stanowiłoby to więc naruszenie art. 353¹ k.c. (tak Agnieszka Pyrzyńska w Systemie Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część ogólna, tom 5, pod redakcją prof. dr hab. Ewy Łętowskiej, str. 205).

Ponadto stwierdzić należy, iż sprzeczne z istotą każdej umowy jest uzgodnienie przez strony, że o zakresie ich praw i obowiązków zadecyduje na zasadzie swobodnego uznania jedna strona w toku wykonywania umowy. Natomiast taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej Umowie. Kredytodawca zobowiązał się do oddania do dyspozycji Kredytobiorcy kwoty podanej we frankach szwajcarskich, z tym że wypłacie miała podlegać kwota w złotych polskich, stanowiąca równowartość podanej w Umowie kwoty kredytu wyrażonej we frankach szwajcarskich, po jej przeliczeniu według kursu waluty obcej ustalonego przez Bank. Natomiast Kredytobiorca przyjął na siebie obowiązek spłaty kredytu w złotych polskich, stanowiącej równowartość kwoty raty wyrażonej w walucie, do której kwota kredytu została denominowana (CHF) z zastosowaniem kursu tej waluty, ustalonego przez Bank. Doszło zatem do waloryzacji kwoty udzielonego kredytu oraz wprowadzenia do Umowy dwuetapowego przeliczenia kwoty kredytu, wyrażonej w walucie obcej na złote polskie przy dokonywaniu wypłaty, a następnie rat wyrażonych w tej walucie na złote polskie w celu określenia kwoty raty do spłaty. W przypadku określenia wysokości świadczenia w wyniku waloryzacji należy przyjąć, że miernik wartości służący tejże waloryzacji (indeksacji lub denominacji), powinien być określany w sposób precyzyjny i obiektywny tak, aby było możliwe jego oznaczenie. W przeciwnym razie nie można uznać, aby został spełniony wymóg oznaczoności świadczenia. Pozostawienie jednej ze stron możliwości swobodnego kształtowania wskaźnika waloryzacji skutkuje w istocie brakiem określenia wysokości świadczenia, a zatem brakiem uzgodnienia tego elementu umowy. W przedmiotowej Umowie nie zostało zaś określone, w jaki sposób Bank ustala kursy waluty służące przeliczeniom walutowym dokonywanym na podstawie tej Umowy. Nie przewidywały one także żadnych ograniczeń w określaniu przez Bank kursu waluty stosowanego do tych przeliczeń. Umowa pozostawiała zatem Bankowi dowolność w ustalaniu poziomu kursu waluty, stanowiącego podstawę w/w przeliczeń. Ponadto przepisy prawa w chwili zawierania przedmiotowej Umowy nie nakładały na Bank jakichkolwiek ograniczeń w tej mierze. Natomiast sama Umowa nie przewidywała żadnych kryteriów, na podstawie których miałyby być ustalone przez Bank kursy waluty służące przeliczeniom, a zatem kursy te mogły być ustalone w sposób dowolny. Nie budzi zaś wątpliwości, że mechanizm przeliczeniowy, który odnosi wartość świadczenia do waluty obcej, powinien opierać się na obiektywnym i weryfikowalnym określeniu kursu tej waluty, służącego do przeliczeń. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2017 roku w sprawie I CSK 139/17, przy waloryzacji nawiązującej do wartości waluty obcej istotne znaczenie ma zawsze odpowiednie określenie miarodajnego kursu tej waluty do waluty polskiej. Natomiast – jak wyżej wyjaśniono – przedmiotowa Umowa tego wymogu nie spełnia. W Umowie tej pozostawiono jednej z jej stron – Bankowi uprawnienie do wskazywania kursu waluty, stanowiącego podstawę przeliczeń do ustalenia świadczeń stron Umowy, nie określając przy tym jakichkolwiek kryteriów, którymi Bank miałby kierować się przy ustalaniu

tego kursu. Trudno uznać, że stosowanie w toku „denominacji do waluty obcej” kursu, który według swego uznania wskazuje jedna ze stron umowy, może być określony jako miarodajny sposób ustalenia kursu waluty obcej na potrzeby przeliczeń.

Wobec powyższego, stwierdzić należało, iż Bank przez dowolne określenie kursu waluty stosowanego do przeliczeń walutowych na etapie wypłaty i spłaty kredytu mógł jednostronnie kształtować wysokość zobowiązania zarówno swojego (przy wypłacie kredytu) jak i Kredytobiorcy (przy spłacie rat kredytu).

Na marginesie dodać należy, iż okoliczność, czy oraz w jakim zakresie Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest okoliczność, iż w przedmiotowej Umowie Bankowi zapewniono taką możliwość.

Reasumując powyższe – w ocenie Sądu, postanowienia przedmiotowej Umowy – dotyczące określenia mechanizmu przeliczeniowego poprzez przyznanie wyłącznie jednej ze stron umowy możliwości dowolnego i nieograniczonego modyfikowania wysokości świadczenia przez określenie kursu waluty, będącego podstawą przeliczeń, dokonywanych na podstawie Umowy – są sprzeczne z art. 353¹ k.c., gdyż naruszają granice swobody umów, tj. sprzeciwiają się naturze stosunku zobowiązaniowego.

Również z powyższych względów, mając na uwadze treści powołanego już wyżej art. 58 § 1 k.c., przedmiotową Umowę uznać należało za nieważną.

W tym miejscu wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 maja 2022 roku, w sprawie II CSKP 314/22, Sąd Najwyższy stwierdził, że okoliczność, że określone postanowienie umowne przyznaje się – w obrocie konsumenckim – abuzywny charakter, nie ma bezpośredniego przełożenia na ocenę jego skutków w relacjach pozbawionych konsumenckiego charakteru. Konsument jest chroniony w sposób szczególny przed nadużyciami swobody kontraktowej, toteż postanowienie takie może okazać się dopuszczalne w relacji umownej o zawodowym charakterze jako odpowiadające profesjonalnemu statusowi kontrahentów. Może jednak być tak, że postanowienie to, z racji swoich cech, poza obrotem konsumenckim zostanie zakwalifikowane jako godzące w zasady współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) lub kolidujące z naturą stosunku prawnego (art. 353⁽¹⁾ k.c.). Nie jest to sprzeczne z jednoczesną możliwością traktowania postanowienia jako abuzywne w reżimie konsumenckim, zważywszy, że art. 385⁽¹⁾ i n. k.c. wprowadzają instrument wzmocnionej względem zasad ogólnych, w tym wynikających z art. 353⁽¹⁾ k.c., kontroli postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę pod kątem poszanowania interesów konsumentów, uzupełniony szczególną sankcją mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 roku, II CSKP 464/22, niepubl.). Z tych powodów przepisy te, w zakresie swego zastosowania, mają pierwszeństwo względem przepisów regulujących naruszenia ograniczeń swobody umów wynikające z zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) i właściwości (natury) stosunku prawnego (art. 353⁽¹⁾ k.c.) oraz konsekwencje tych naruszeń, co nie oznacza, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego nie może być nieważność obejmującej je umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 roku, II CSKP 464/22).

Kolejno w uzasadnieniu powyższego wyroku w sprawie II CSKP 314/22 Sąd Najwyższy wskazał, że postanowienia umowy kredytu odsyłające przy określeniu kwoty kredytu i spłacie rat kredytu do Tabeli Kursów, jeżeli nie towarzyszą im objęte konsensem stron kryteria limitujące swobodę banku w określaniu kursu waluty indeksacji, należy uznać za niedopuszczalne także w relacji banku z przedsiębiorcą. Nieważność postanowień kursowych nie przesądza o nieważności umowy kredytu. Przy ocenie konsekwencji nieważności tych postanowień trzeba mieć na względzie z jednej strony, że postanowienia te określają główne świadczenia stron, z drugiej zaś, że nieważność tych postanowień jest rezultatem ich ukształtowania w sposób zapewniający bankowi, będącemu strukturalnie silniejszą stroną umowy kredytu, nadmiernie uprzywilejowaną pozycję, naruszającą zasady słuszności kontraktowej. W takich przypadkach, pomijając kwestię koniecznego in casu charakteru postanowień kursowych, nieadekwatne byłoby w

celu rozstrzygnięcia o możliwości utrzymania umowy odwołanie się do kryterium hipotetycznej woli stron (art. 58 § 3 k.c.), ponieważ groziłoby to ryzykiem dalszego pogorszenia sytuacji strony dotkniętej nadużyciem silniejszej pozycji kontraktowej, gdyby strona, która narzuciła niedopuszczalne postanowienie umowne, wywodziła, nierzadko nie bez racji, że nie zawarłaby umowy z pominięciem niedopuszczalnego postanowienia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela wyżej przytoczone poglądy Sądu Najwyższego. Mając je na uwadze, stwierdzić należało, iż przy założeniu, że powódka, zawierając przedmiotową Umowę, nie działała jako konsument, to w tych konkretnych okolicznościach – z wyżej już wskazanych powodów – Umowę tę należałoby uznać za nieważną jako sprzeczną z art. 353¹ k.c.

II. **NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE**

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uchwale z dnia 28 kwietnia 2022 roku w sprawie III CZP 40/22, sprzeczne z naturą stosunku prawnego kredytu indeksowanego do waluty obcej są postanowienia, w których kredytodawca jest upoważniony do jednostronnego oznaczenia kursu waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości rat kredytu, jeżeli z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu. Postanowienia takie, jeśli spełniają kryteria uznania ich za niedozwolone postanowienia umowne, nie są nieważne, lecz nie wiążą konsumenta w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Powyższe można także odnieść do umów kredytu denominowanego do waluty obcej.

Mając powyższe na uwadze, z ostrożności – na wypadek podzielenia twierdzeń powódki i przy założeniu, iż zawierając Umowę, działała jako konsument – w dalszej kolejności Sąd dokonał analizy kwestionowanych postanowień umownych przez pryzmat przepisów dotyczących niedozwolonych postanowień umownych.

W ocenie Sąd, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej wypłacie i wysokości rat kredytu, stanowią postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiążą powódki. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadziłoby w niniejszej sprawie do jej upadku, a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Regulacja, zawarta w art. 385⁽¹⁾ – 385⁽³⁾ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak. m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniło ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385⁽¹⁾ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie – przy założeniu, że powódka, zawierając sporną Umowę działała jako konsument – zostałyby spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy dotyczące mechanizmu przeliczeniowego, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powódka w toku postępowania wskazywała, że zawarła ją jako konsument (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone na spłatę innego kredytu hipotecznego – co do którego powódka wskazywała, iż miał on charakter konsumencki – oraz na remont nieruchomości w K., co do której powódka wskazywała, że jedynie zarejestrowała tam działalność gospodarczą a faktycznie jej tam nie wykonywała. W tych okolicznościach można było uznać, iż powódce przysługiwał status konsumenta.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące mechanizmu przeliczeniowego, nie były uzgadniane indywidualnie z powódką przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powódka miała jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące przeliczeń walutowych, dokonywanych na etapie wypłaty i spłaty kredytu. Samo zaakceptowanie przez powódkę kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nią indywidualnie uzgodnione bądź że miała realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż sporne postanowienia stanowiły główny przedmiot umowy (por. m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie D. C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie K. C.-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19). W związku z tym ustalić należało, czy sformułowane zostały one w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, postanowienia te nie spełniały tego kryterium. Na podstawie kwestionowanych postanowień umownych nie było bowiem możliwe precyzyjne określenie kwoty kredytu, która miała być wypłacona powódce w PLN oraz kwoty spłaty bez odniesienia do kursów waluty, ustalanych jednostronnie przez Bank. Przy czym – o czym była już mowa wyżej – kryteria, w oparciu o które Bank ustalał kursy walut, nie zostały w żaden sposób określone ani też nie wskazano żadnych kryteriów co do górnej granicy kursów ustalanych jednostronnie przez Bank.

W w/w wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowny został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych.

Mając powyższe na uwadze rozważyć należało także, czy informacje udzielone powódce przez Bank były wystarczające do podjęcia przez nią świadomej i rozważnej decyzji.

Zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 20 września 2018 roku w sprawie C-51/17 warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, co zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza zatem, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta. Ponadto w wyroku w sprawie C-609/16, wydanym w dniu 10 czerwca 2021 roku, TSUE potwierdził wyrażane już we wcześniejszych wyrokach stanowisko, że wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawęzić do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym. Ponieważ ustanowiony przez dyrektywę 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażania warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem, a więc wymóg przejrzystości ustanowiony w tej dyrektywie, musi podlegać wykładni rozszerzającej (wyrok z dnia 03 marca 2020 roku w sprawie C#125/18).

Wskazać należy za Sądem Apelacyjnym w Warszawie (wyrok z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19), że świadomość ryzyka kursowego to taki stan, w którym kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu ma wiedzę, jak kształtowałoby się jego zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku silnej deprecjacji złotówki względem danej waluty obcej, z której kursem dany kredyt został powiązany, ale w oparciu o treść umowy kredytu, która ma zostać zawarta, a nie przez bliżej niedookreślone symulacje, które mogą być powiązane z jej treścią.

Natomiast z dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie wynika, aby Bank sprostował powyższemu obowiązkowi. Nie wynika z nich bowiem, aby Bank przed zawarciem przedmiotowej Umowy, wykonując ciężący na nim obowiązek informacyjny, przedstawił w rzetelny sposób informację o tym, że mogą wystąpić znaczne wahania kursu waluty, co może mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytowej. Nie przedstawiono w szczególności powódce symulacji rat kredytowych przy założeniu znacznego wzrostu kursu CHF. Nie przedstawiono jej także – znanych przecież przez Bank – wahań kursu CHF z ostatnich kilku lat przed zawarciem Umowy. Przy czym wskazać należy, iż ciężar dowodu w powyższym zakresie spoczywał na stronie pozwanej, która nie przedstawiła żadnego dowodu na wykazanie faktu wywiązania się z obowiązku informacyjnego wobec powódki.

Podkreślić należy, iż pouczenia, zawarte w oświadczeniach podpisanych przez powódkę przy składaniu wniosku kredytowego oraz przy podpisywaniu Umowy (k. 513, k. 517) a także zawarte w § 2 ust. 5 Postanowień Ogólnych Umowy – nie spełniają wymogu udzielenia rzetelnej i jasnej informacji w powyższym zakresie. Powyższa informacja o ryzyku kursowym była bardzo ogólna, nie podano w niej żadnego przykładu, obrazującego wpływ wzrostu kursu CHF na wysokość raty kredytu i salda zadłużenia w PLN. Mając powyższe na uwadze, nie można uznać, że powódka mogła zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu CHF wobec waluty PLN oraz że uzyskała od Banku informacje pozwalające jej ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla jej zobowiązania radykalny wzrost kursu waluty.

Gdyby powódce rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to założyć można, iż nie zdecydowałaby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w sposób wadliwy w perspektywie jego spłacania przez kilkadziesiąt lat. Gdyby kredytujący Bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorcę będącego osobą fizyczną – konsumentem o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 października 2019 roku w sprawie IV CSK 309/18).

Wobec uznania, że kwestionowane postanowienia umowne (§ 1 Umowy oraz § 2 ust. 4 PO i § 5 ust. 5 PO) odnosiły się do świadczenia głównego i nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, możliwe było przejście do badania kolejnych przesłanek z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne kształtują prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy.

Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19). Ocena zachowań w świetle dobrych obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać,

że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem braku równowagi stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2016 roku w sprawie I CSK 125/15 i z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17).

Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela ugruntowany już w orzecznictwie pogląd, iż niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez Bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17). Ponadto zgodnie ze stanowiskiem TSUE, wyrażonym w wyroku z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20, art. 5 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany (przyp. w tym wypadku denominowany), powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę. Natomiast kwestionowane postanowienia tych wymogów nie spełniają.

Dodać również należy, iż niewątpliwie dobre obyczaje narusza także całkowite i nieograniczone obciążenie konsumenta ryzykiem zmiany kursu walut (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że obciążenie powódki praktycznie nieograniczonym ryzykiem kursowym oraz niepoinformowanie jej o konsekwencjach zawarcia umowy, godziło w jej interesy. Nie było ono przy tym uzasadnione usprawiedliwionymi interesami Banku. Dodatkowo sam mechanizm przeliczeniowy, o czym była mowa wyżej, został przez pozwaną Bank skonstruowany w sposób nieuczciwy i rażąco naruszający interesy konsumenta.

Zważywszy na powyższe, stwierdzić należało, iż kwestionowane postanowienia umowne, stanowiły postanowienia abuzywne. Kształtowały one prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, gdyż przyznawały Bankowi uprawnienie do ustalania wysokości świadczenia Kredytobiorcy w sposób dowolny, co wynikało z przyznanej mu swobody we wskazywaniu kursu waluty obcej, stosowanego na obu etapach waloryzacji. Abuzywność spornych postanowień wynikała z braku obiektywnych wskaźników, które pozwalałyby na wyliczenie kursu waluty, czego konsekwencją było pozostawienie Bankowi swobody w ich określeniu. Konsument w świetle treści tych postanowień uzależniony był od decyzji Banku, który ustalał kursy potrzebne do przewidzianych Umową przeliczeń w sposób znany tylko Bankowi, na co Kredytobiorca nie miał żadnego wpływu, i nie mógł zweryfikować, czy kursy ustalone zostały w sposób obiektywny. Konsumentowi pozostawało jedynie podporządkować się decyzji Banku. Dodać w tym miejscu należy za Sądem Apelacyjnym w Warszawie (wyrok z dnia 21 października 2011 roku, w sprawie VI ACa 420/11), że skoro Bank może wybrać dowolne i niepoddające się weryfikacji kryteria ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych, stanowiących narzędzie indeksacji (przyp.: w niniejszej sprawie narzędzie służące przeliczeniom) kredytu i rat jego spłaty, wpływając na wysokość własnych korzyści finansowych i generując dla kredytobiorcy dodatkowe i nieprzewidywalne co do wysokości koszty kredytu, klauzule te rażąco naruszają zasadę równowagi kontraktowej stron na niekorzyść konsumentów, a także dobre obyczaje, które nakazują, by ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem i wykonywaniem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia, a sposób ich generowania poddawał się weryfikacji.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało

znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

W tym miejscu wskazać również należy, iż wprawdzie strony w dniu 18 czerwca 2012 roku zawarły Aneks nr 2 do Umowy, w którym wskazano sposób ustalania przez Bank kursów waluty w Tabeli Kursów Banku oraz umożliwiono powódce spłatę kredytu bezpośrednio w walucie CHF, jednakże wprowadzenie tych zmian nie spowodowało sanowania postanowień abuzywnych, zawartych w przedmiotowej Umowie. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie C-19/20, sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy konsument wyraził wolną i świadomą zgodę na zmianę nieuczciwego warunku i na rezygnację z ochrony przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. Natomiast w niniejszej sprawie powódka takiej zgody nie wyraziła, wręcz przeciwnie – wnosząc pozew, w którym roszczenie o zapłatę oparła na zarzucie nieważności Umowy kredytu oraz powoływała się na abuzywność postanowień dotyczących mechanizmu przeliczeniowego – domagała się objęcia jej w/w ochroną.

Kolejno wskazać należy, iż TSUE w wyroku C-260/18 rozważył szczegółowo konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji. Rozważania te – w ocenie Sądu – można odnieść także do umowy kredytu denominowanego do waluty obcej. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał w w/w wyroku, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednie usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z tego typu umową (kredytu denominowanego do waluty obcej). Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego

warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę (wyrok TSUE C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok C-26/13 K. pkt 82-85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu Banku kursem średnim NBP należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkodą dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Zważywszy na powyższe, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 1 Umowy oraz § 2 ust. 4 PO i § 5 ust. 5 PO), nie byłoby możliwe uzupełnienie przez Sąd powstałych na skutek tego luk. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie może nadal obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule przeliczeniowe, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt denominowany do waluty obcej. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych, Umowę należy uznać za nieważną.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących przeliczeń kursowych, odsyłających do kursów Banku, prowadzi do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z tego rodzaju kredytem. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu denominowanego do waluty obcej. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt denominowany do waluty obcej postanowień dotyczących mechanizmu przeliczeniowego – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby uznać za nieważną także na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Doprowadziłoby to bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących powiązania przeliczeń z walutą CHF, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w tej walucie a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Wobec powyższych ustaleń, zbędne okazało się odnoszenie do kolejnych zarzutów powódki dotyczących nieważności przedmiotowej Umowy, w tym do zarzutu nieważności Umowy z powodu uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu. Już bowiem uwzględnienie powyższych zarzutów powódki skutkowało uwzględnieniem jej żądania głównego o zapłatę, opartego na zarzucie nieważności Umowy.

III. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec przesłankowego ustalenia, że przedmiotowa Umowa jest nieważna – a więc że stosunek prawny z niej wynikający nie istnieje – strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Podstawę prawną żądania zapłaty, zgłoszonego przez powódkę jako roszczenie główne, stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powódka w niniejszym postępowaniu ostatecznie zażądała zasądzenia od strony pozwanej na jej rzecz kwot 2 201 303,78 zł oraz 121 950 CHF, podając iż kwoty te stanowią sumę kwot pobranych od niej przez Bank tytułem spłaty rat kredytu w okresie od zawarcia Umowy do 10 września 2021 roku. Podana przez powódkę suma spłat w powyższym okresie nie była kwestionowana przez stronę pozwaną, która w toku postępowania kwestionowała wyłącznie wyliczenia powódki dotyczące żądania ewentualnego, tj. o zapłatę z tytułu tzw. „odfrankowienia” oraz wyliczenia dotyczące wysokości całkowitego kosztu kredytu.

Wobec powyższego, Sąd w pkt I sentencji wyroku zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki żądane przez nią kwoty.

IV. ODSETKI

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał, iż żądanie odsetkowe powódki jest zasadne w całości. Przed wniesieniem pozwu powódka wezwała Bank do zapłaty kwot wskazanych w pozwie w terminie 7 dni od dnia odebrania przez Bank tego wezwania, co nastąpiło w dniu 10 grudnia 2018 roku. Co do kwot 633 303,78 zł oraz 57 810 CHF odsetki ustawowe za opóźnienie zostały zatem zasądzone od dnia 18 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty. Odnośnie kwot, o jakie powódka rozszerzyła żądanie pozwu (1 568 000 zł oraz 64 115 CHF) zostały one zasądzone zgodnie z żądaniem powódki, a więc od dnia następującego po doręczeniu stronie pozwanej odpisu modyfikacji powództwa, tj. od 21 kwietnia 2022 roku, do dnia zapłaty.

V. KOSZTY PROCESU

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt III sentencji na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Strona pozwana przegrała sprawę w całości, wobec tego w całości należało obciążyć ją kosztami procesu. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 11 847 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 30 zł tytułem opłaty sądowej od pisma modyfikującego żądania pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powódki, będącego adwokatem (zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)